

Orðaskiftið um sjúkrahúsverkið:

Tyrannosaurus-Rex

Frágreiðingin er enn eitt ágangandi danskt! Føroyskt sniðbál á sjúkrahúsinu í Klaksvík og Suðuroy undir falsnevninum »ráðgeving«. Allir hættrir eru brúktir, feilirnar í taltilfarinum eru bert døma. At vera sakligir og uttanveltaðir, hava ráðgevararnir bert lagt dent á, um tað beinleiðis er til fyrimunar fyri tað, teir vilja við ráðunum, men danir siga jú sjálvir: **Málet helliger midlet!**

Einaferð enn hava danskir serfrøingar gjørt kanning av føroyska sjúkrahúsverkinum og eru komnir við tilmælum. Hesaferð er kanningin gjørd saman við teimum føroyskum embætismonnum og í samráð við ein triðja.

Verður hugt at, hvør manna hesa ráðgevningsgrúppu, so kann sigast um limirnar, at teir, sum ikki eru av Vesterbúgv, (lánt tiltak), eru vællitir føroyingar búsitandi í Havn. Og tí kann um limirnar í bólkinum beinanvegin sigast, at í teimum fóm, tá tað eru umstøðurnar, sum hava størstan týdning, er eingin teirra, sum veruliga kennir tær. Í Danmark er fyri tað mesta landfast, og fólk, sum búgva í Havn, siggja lítila nyttu í sjúkrahúsum í Suðuroy og Klaksvík og sjálvsagt ongan átrokandi tørv.

Men hetta í besta føri veika punkt í fírliga teirra hevur ikki fingið teir at vernd nærlagar og kannað serliga umstøðurnar á útoyggjunum tað allar minsta. Men tað er ikki tað ringasta, verri er, at dagar eftir, at frágreiðingin er almannakunninggjørd, skúgar formaðurin í ráðgevingarbólkinum allar atfinningar til viks og sigur í Sosialinum, at hann heldur seg vera væl fyri at meta um umstøðurnar í Føroyum. Hetta hóskar í hvussu er ikki rættiliga saman við tí, sum formaðurin í stýrinum um fyrri Suðuroyar Sjúkrahús sigur, at ráðgevingarbólkurin var har suðuri í hálvan annan tíma.

Hesin ráðgevingarbólkur hevur við sínari frágreiðing, og teirri »kanning«, teir siga seg hava gjørt, í allar mátar verið eitt sera stórt vónbrot. Tilmælini eru merkt av danskari vanahugsan og loysnirnar sera traditionellar. Hetta er óivað væl í tráð við teoirbókurnar, teir einaferð hava lisið, men, sum Jákup Petersen, yvirlækni, so væl visti á í Sosialinum leygardagin 30. okt., í Danmark er eingin í dag, sum spyr hesi fólk um ráð. Skulu vit føroyingar so lurta eftir teimum.

Sjónarmið

Jú størri, less betri

Um tað er fyri at vinna virðing sum ein av okkara á sínum arbeidsplassi í Havn, veit eg ikki, heldur ikki hvussu tað man kennast fyri starvsfólk á Suðuroyar Sjúkrahúsi, tá tey hoyra slíkt; men tá eg hoyri úttali frá emigreraðum suðuroyingum, sum tey, ein yvirlækni í kvinnusjúkum kom við í Degi og viku um burðartölina á Suðuroyar Sjúkrahúsi – grundað á skeiv tøl – so fái eg somu undarligu kenslur í búkin, sum tá eg sigli um Suðuroyarfjørð um veturin.

Et tu, Brute!« Hendan frágreiðing, sum skal eittast at vera loysn á trupulleikunum í sjúkrahúsverkinum, hevur somu grundhugsan sum alt annað í hesum dino-tíðum: Jú størri, jú betri. At fylgja rákinum, sum øll duga at siggja er skeiva vegin, tí kemur einki gott burtúr. At so Sosialurin fullkomiliga blamerar seg við á sjálvári forsiðni at kalla frágreiðingina: »Kollveltandi frágreiðing um sjúkrahúsverkið«, er teirra sök. Leggast kann so aftur: Eksperimentið, *Jurassic Park*, er gjørt!

Í Sosialinum sigur landsstýrismaðurin, at hann saknar føroysk sjónarmið í frágreiðingini, og her skilji eg hann ikki rættiliga. Hann hevur sjálvur verið við at velja fólk í ráðgevingarbólkin, og í knokkinum á teimum sentralistum, sum nú í áráviss hava staðið fremstir í fjølmíðlunum og útalað seg um, hvussu føroyska sjúkrahúsverkið eigur at vera skipað, hava Føroyar ongantíð verið annað enn Havnin. So hvat er meira »føroyskt« enn umrøddu tilmælini.

Sentralistar

Í frágreiðingini stendur mangt forvitnisligt, m.a. at allar barnakonur í Føroyum skulu til Havnar at eiga. Og siðani eru teir í bólkinum so ærligir at á-sanna, at tær, sum ikki kunnu tað, noyðast so bara at klára seg sum

frægast heima, men tað meta teir ikki vera nakran trupulleika. Júst við hesum tilmæli er alt trúvirði hjá ráðgevingarbólkinum fokið!

Eisini stendur í frágreiðingini, at møguleiki er at flyta partar av psykiatriskum viðgerðini úr Havn suður á Tvøroyri. Hetta er so avdúkandi fyri, hvat tað í veruleikanum er, teir hava í hyggju við sínari frágreiðing, at eingin í bólkinum kann hava innsæð tað. Tí hvat kenna vit hesi sjónarmið frá? Er tað ikki júst genial hugskot av hesum slag, føroyskir sentralistar gjøgnum longri tíð hava roynt at lumpað við, eftir at teir hava ásað, at ikki er lætt at sannføra suðuroyingar og norðoyingar um, at »... øll (eisini suðuroyingar og norðoyingar) fáa meira burtur úr eini miðsavan av sjúkrahúsverkinum«.

Og veruliga ætlanin, sum við tilmælunum um psykiatriina verður avdúkað, verður siðani prógvað, tá sagt verður, at fyri at fremja tilmælini, er neyðugt at betra tyrlutanastuna. Tí hvar eru vit nú komnir? ... Málið, sum skuldi vera at fáa eitt betri og samtundis bilgari sjúkrahúsverk, er nú slept. At niðurleggja sjúkrahúsin í Klaksvík og í Suðuroy er nú ikki ein loysn, men endamálið sjálv. Men annað kundi neyvan væntast við slíkari manning í ráðgevingarbólkinum!

Ráðgevingarbólkurin er enn tá so bjartskygdur, at sjúkraflutningurin, eftir at tilmælini eru sett í verk, verður umrøddur. Og tær mannalagnur, sum tá av føroyska veðurlagnum kunnu koma at liggja í hondunum á annaðhvørt tilvildini ella hægri maktum, verða har *professionelt* umrøddar sum 7% ... af rekvirerede transporter«. Men, leggur ráðgevingarbólkurin aftur, um *præhospitalsbehandlingen* er nóg góð, fær hetta »... meget sjældent ...«

heilsuligar fylgjur.

Vantandi skjalprógván

Í frágreiðingini stendur so eisini, at hini sjúkrahúsinu ikki kunnu veita líka góða viðgerð sum Landssjúkrahúsið. Hugsandi um støddina á sjúkrahúsinum er hetta kanska ein sjálfvylgja. Men hesum vita fólk av. Og kortini hoyrast eingi dømi um, at fólk í Norðoyggjum og í Suðuroy ikki hava álit á teirra (lokal-)sjúkrahúsi, og biðja um at sleppa til Havnar. Og tøl fyrri hesi viðurskipti eru ikki tikin við í frágreiðingina! Orsøkin kann neyvan vera annað enn, at tað ikki hevur tænt veruliga endamálinum við frágreiðingini.

Enn einaferð vantandi skjalprógván. Men minni »serfrøingarnir« royna seg við sokallaðari skjalprógván, tess betri, tí hatta við tølum, er ráðgevingarbólkurin ikki komin so væl frá. Mangar søgur hava verið um feilir í frágreiðingini, so ikki er neyðugt at triva í tær her. Men hesar søgur styrkja hvør í sínum lagi ikki álitid og trúvirðið hjá ráðgevingarbólkinum.

Tað var enski statsmaðurin Disraeli, sum segði, at til vóru try sløg av lygnum: »Lies, damned lies and statistics«. Hesum hevur ráðgevingarbólkurin helst funnið út av. Í hvussu er eru fleiri av lyktalunum, sum eru grundarlag fyri tilmælunum, skeiv. Hetta hevur verið víst á, men sjúkrahússtjórin, sum var ein av føroyingunum í ráðgevingarbólkinum, sigur, at hetta ongan týðning hevur og ikki ávirkar tilmælini, bólkurin kemur við. Hvør skal siga, niðurstøðan stendur fóst, og »kanningin« ávirkar hana ikki. Men um so er, kundu teir skrivað eitt vanligt lesarabrev sum hetta, sagt hvat teir halda, men so ikki spelt rolluna hjá serfrøinginum!

Men umframt at boða frá vantandi serfótsiteti, avdúkar hetta svar sjúkrahússtjórans eisini ein hugsanarhátt, sum er ein álvarslið hóttan móti fólkaraðinum. Loyvt er hvørki at kjakast um sannføri í frágreiðingini, ella kompetensuna hjá ráðgevarunum, tí nú er talan um serfrøingar. Givið er, at serfrøingar ikki altíð hava rætt, men hvør kann rætta teir, teir vita jú bes? Eisini teir eiga at dokumentera sítt arbeiði! Og eitt universitetsprógv kann ongantíð einsamalt vera nóg góð dokumentasjon fyri einari rættari áskoðan.

Hellsuverk og grindadráp

Sjálvst prinsiðpið at spyrja danir, hvussu vit skulu fyriskipa okkara heilsuverk, kann samanberast við okkara grindadráp. Vildi nakar rættisiktaður føroyingur kanska spurt týskarar, bretar ella danir um ráð viðvíkjandi grindadrápinum í Føroyum? Neyvan! Men nú hava danir so sjálvir prógvað, at vit eins væl sum at spyrja um okkara sjúkrahúsverk, kundu spurt teir, hvørjar hvalvágir eru tær bestu, hvønn drápshátt vit skulu brúka, ja, um vit yvirhøvur skulu drepa grind.

Tá tað, sum í hesum føri, eru fólk, sum ikki kenna tað minsta til viðurskiptini, ið verða efturspurd, so mugu væntast tilmæli burtur úr vón og víti. Og henda frágreiðing teirra »serkønu« minnir meg á søguna um tá franska drottningin Marie Antoinette fekk at vita frá einum av ministrarunum, at fólkid ikki átti breyð til at koyra í munnin. Tann sannroynd, at tað ikki var fyri at háða vanliga fólkid, men ein ærlig roynd at hjálpa, visti hennara samband

við trupulleikarnar. Hon svaraði: »Men hví eða tey so ikki kaku?« Marie Antoinette gjørdist seinasta franska drottningin áðrenn kollveltingina í 1789!

Frágreiðingin er enn eitt ágangandi danskt! Føroyskt sniðbál á sjúkrahúsinu í Klaksvík og Suðuroy undir falsnevninum »ráðgeving«. Allir hættrir eru brúktir, feilirnar í taltilfarinum eru bert dømi. At vera sakligir og uttanveltaðir, hava ráðgevararnir bert lagt dent á, um tað beinleiðis er til fyrimunar fyri tað, teir vilja við ráðunum, men danir siga jú sjálvir: **Málet helliger midlet!**

Nú er tað uppgávan hjá okkum øllum, og í seinasta enda politikarunum, at taka støðu til, um vit vilja seta mannalív í vanda (sjei prosent »af rekvirerede transporter«), so hini nítúry hepu prosentini, sum yvirhøvur koma undir viðgerð, skulu ikki fáa so ljót arr av skurðviðgerðini...

Tórshavn, 2. nov. 1993
Flóvin Eidesgaard

Tvangsauktion

På Dommerkontoret, C. Pløyersgata 1, 100 Tórshavn, afholdes

torsdag den 02. december 1993 kl. 13.40

tvangsauktion, (AS 540/93) over matr. nr. 436 Vágur, beliggende Vágur.

Auktionen er begæret af Færøernes Skifteret ved medhjælper advokat Julianna Klett, Tórshavn, tlf. 11744 (j. nr. 87.585) på vegne af boet efter Joen Jacob Danielsen.

Ejendommen er indengårdsjord i Vági på 29.243 m² med udengårdsjord 4½ gyllen i Botnhaga.

Ejendommen kan beses efter aftale med ovennævnte advokat.

Auktionsdokumenterne ligger til gen-nemsyn på Dommerkontoret.

Færøernes fogedret, den 05.11.93

Mette Sogaard-Nielsen
dfm.

Tit ringja

vit skriva

Ringid telefon:

11820

